

Kuopion kaupunki **Maaseutuvaikutusten arviointi**

Arviointikohde: Meidän Kuopio -osallisuusmalli
Arviointipäivämäärä: 26.8.2025
Arviointiryhmä: 11 edustajaa maaseudulta: Hirvilahti, Karttula, Muuruvesi, Nilsinä, Pihkainmäki, Riistavesi, Sotkanniemi, Vehmasmäki, Vehmersalmi.

Vaikutuksen merkityksen asteikko: -- merkittävä ja/tai pitkäaikainen kielteinen, - lyhytaikainen kielteinen, o ei vaikutuksia, + lyhytaikainen myönteinen, ++ merkittävä ja /tai pitkäaikainen myönteinen

Meidän Kuopio -osallisuusmalli	
--/ o/+/ +	1. Yhteisöllisyys, sosiaalinen pääoma ja lähidemokratia Miten vaihtoehto vaikuttaisi mahdollisuuksiin osallistua, vaikuttaa, harrastaa, yhdistystoimintaan. Mihin ihmisryhmiin negatiiviset vaikutukset kohdistuisivat? Millä keinoin negatiivisia vaikutuksia voisi ehkäistä?
--	Ehdotetun osallisuusmallin negatiiviset vaikutukset kohdistuvat maaseudun lapsiin, nuoriin, ikäihmisiin, vammaisiin ja syrjäytymisvaarassa oleviin. Pitäjäraatien rahoituksen pienentyessä kolmanneksella, sillä on suuria vaikutuksia alueen yhteisöllisyyteen, lasten ja nuorten harrastustoimintaan. Pitäjäraadin toimintamäärärahalla maksetaan salivuokria, liikuntavälineitä, ohjattua harrastetoimintaa koululaisten lomien ajalle.
--	Pitäjäraadit tekevät tiivistä yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa. Koulujen määrärahat ovat pienentyneet ja kouluilta ovat pyytäneet pitäjäraateja hankkimaan lapsille harrastevälineitä. Jos pitäjäraatien toimintamäärärahaa supistetaan, koulujen ja kylätalojen tilavuokrat pitäisi olla ilmaisia, jotta lapsilla ja nuorilla olisi mahdollisuus harrastamiseen.
--	Pitäjäraatien toimintamäärärahalla maksetaan kaupungin perustoimintaan kuuluvia palveluja kuten Nilsinän sisäinen asiointiliikenne ja Vehmersalmen asiointikuljetukset Kuopioon. Asiointikuljetukset maksettiin aikaisemmin pitäjäraatien kehittämismäärärahasta. Pitäjäraatien kehittämismääräraha poistui 1.1.2025, koska asiointiliikenne on kaupungin perustoimintaa ja se tulee kustantaa toimialan budjetista. Pitäjäraatien ja joukkoliikennepäällikön välisissä neuvotteluissa ei ole päästy yhteisymmärrykseen asiointikuljetusten reiteistä. Maaseutualueen joukkoliikenne vaatisi kehittämistä: useampia vuoroja ja edullisemmin.
--	Osallisuusmallissa ehdotetaan, että kyläyhdistykset hakevat kaupungilta yhteisöavustusta yhteisöllisiin tapahtumiin. Kaupungin avustuksia on pienennetty ja on mahdollista, että kaupungin taloustilanne vaatii tulevaisuudessa avustusmäärärahojen vähentämistä, jolloin vähennys koskee myös maaseudun asukkaita. Näin ollen paikallinen yhdistystoiminta ja yrittäjäyys hiipuvat. Pitäjäraadeilla on ”leveimmät hartiat” järjestää yhteisöllisiä tapahtumia. Heillä on paikallista tietoa ja tuntemusta alueesta ja ihmisistä.
--	Osallisuusmallin maaseutuvaikutusten arviointi on vaikeata, koska ei ole tiedossa toiminnan tulevaisuutta ja kokonaisuutta. Miten maaseutufoorumi toimii ja millainen yhteys sillä on pitäjäraatien toimintaan. Ratkaisuksi ehdotetaan, että pitäjäraatien nykyinen rahoitus säilyisi jokaisella raadilla (30 000 euroa/pitäjäraati). Tämä mahdollistaisi maaseudun lasten ja nuorten harrastetoiminnan tukemisen, yhteisölliset tapahtumat lapsiperheille ja ikäihmisille. Ratkaisuksi ehdotetaan, että kaupunki perustaa maaseutuasiamiehen tai maaseutuyritysneuvojan toimen.

Kuopion kaupunki

Ehdotettu osallisuusmalli ei toteuta lähidemokratiaa.
Ratkaisuksi ehdotetaan **vaihtoehtoista lähidemokratiamallia**:

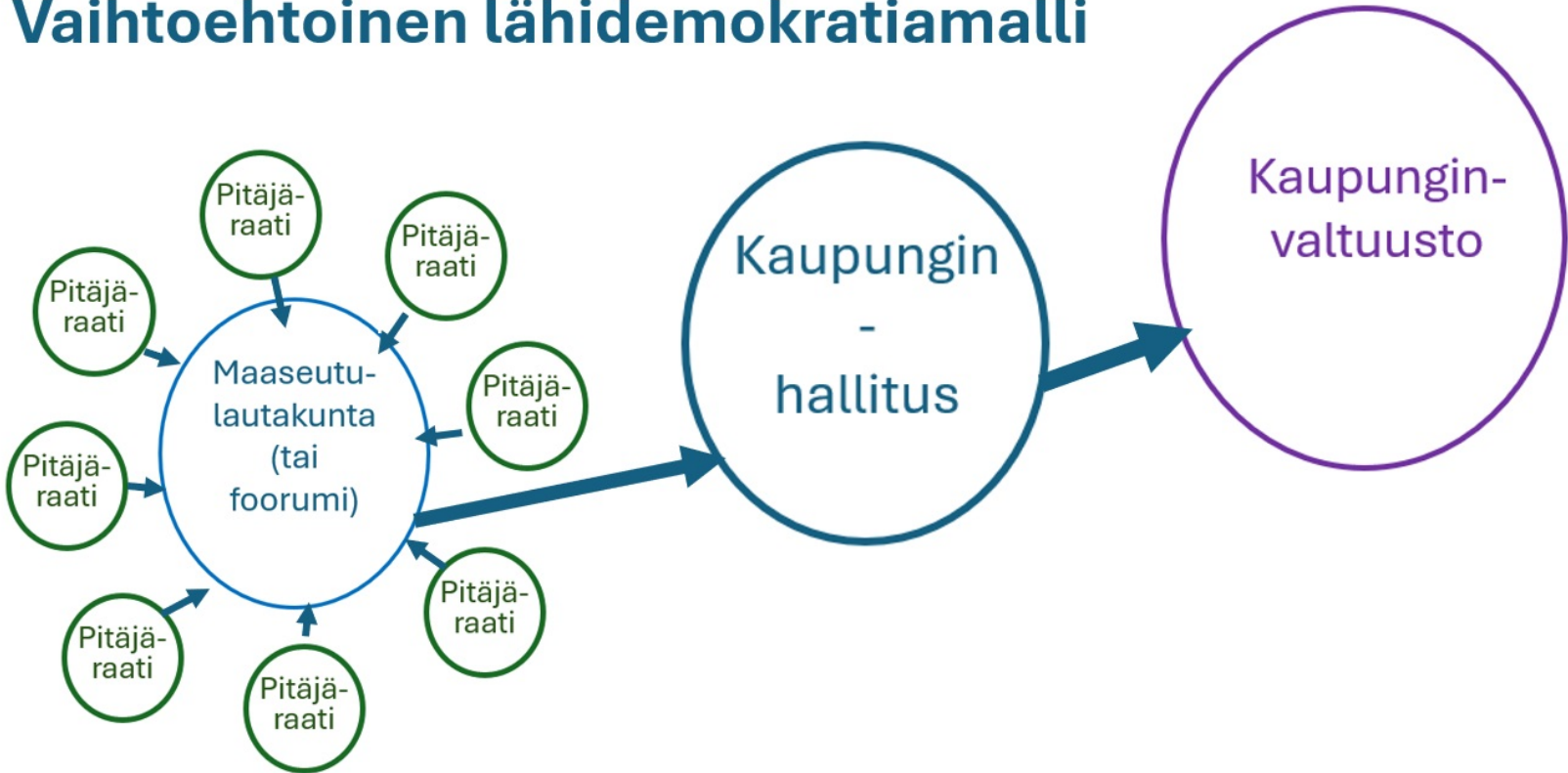
Vaihtoehtoisessa lähidemokratiamallissa kuullaan maaseutulautakunnassa pitäjäraateja sen aluetta koskevissa isoissa asioissa. Lähidemokratia toteutuu siten, että alue voi vaikuttaa omaa aluettaan koskeviin asioihin lähellä.

- Uudessa lähidemokratiamallissa pitäjäraatien tehtävät:
- 1) yhteisöllisyyden edistäminen ja alueen markkinointi
 - 2) kehittämishankkeiden (esim. Leader) ennakkorahoituslainoitus*
 - 3) alueen asiantuntijuus >> painavien lausuntojen anto maaseutulautakunnalle aluetta koskevissa asioissa=lähidemokratiaa

*hankerahoitus maksetaan kuittien mukaan, siksi hakija tarvitsee alkupääomaa.

Pitäjäraadit säilyvät ei-poliittisina. Maaseutulautakunta on valittu poliittisesti.

Vaihtoehtoinen lähidemokratiamalli

Kuopion kaupunki

--/- /o/+ /++	2. Palvelut, yrittäjyys, pito- ja vetovoima
	<i>Kuvaile miten ehdotus toteutuessaan vaikuttaisi alueen palveluihin, yrittäjyyteen, edellytyksiin asua tai muuttaa alueelle</i>
	Mihin ihmisryhmiin negatiiviset vaikutukset kohdistuisivat? Millä keinoin negatiivisia vaikutuksia voisi ehkäistä?
--	Negatiivisia vaikutuksia koululaisiin, vähävaraisiin, yrittäjiin.
--	Yhdistysten mahdollisuus järjestää tapahtumia tai kehittämistä vaikeutuu. Rahamäärän väheneminen vähentää mahdollisuutta lähidemokratiaan alueilla. Tämä vaikuttaa suoraan alueiden palveluihin, yrittäjyyteen, pito- ja vetovoimaan. Näiden vaikutus kumuloituu ja vaikuttaa negatiivisesti myös tasa-arvoisuuteen valita asuinalueensa.
--	Ehdotettu osallisuusmalli ei tue lähidemokratian kehitystä, edes olevaa toimimista. Ehdotetulla osallisuusmallilla on paikallisten yrittäjien työtilaisuuteen negatiivinen vaikutus.
--	Kylien ulkoinen markkinointi ja viihtyvyys vähenee rahoituksen pienentyessä.
--	Ehdotetulla osallisuusmallilla on negatiivinen vaikutus alueiden imagoon. Määräraha kuvastaa kaupungin arvostusta. Jos ehdotus toteutuu, kaupungin pitää ottaa nämä pitäjäraatien rahoituksella toteutetut liikuntapaikkojen kunnostukset ym. ja se maksaa huomattavasti nykyistä käytäntöä enemmän.
--	Kaupungin pitää ottaa paikallisasiantuntemus päätöksentekoon.
--	Kuopion kaupungilla on rahaa avustuksiin runsaasti – osa jää käyttämättä – ei pidä ottaa raadeilta rahaa avustuksiin.
--	Peruspalvelut kuntoon koko laajan maaseudun alueilla esim. asiointikuljetukset. Koululaisten tarvikkeet ja kuljetukset liikunta ja kulttuuritapahtumiin tai päiviin pitää kaupungin kustantaa.
--	Yrittäjien on vaikea saa työntekijöitä, jos palvelut eivät toimi.
	Ratkaisuehdotus: perustetaan maaseutuasiahenkilön vakanssi kehittämään maaseutualueita. Maaseudun asiantuntijuus on raatilaisilla.
++	Ehdotettu osallisuusmalli huomioi koko Kuopion maaseudun ja se tuo mahdollisuuksia myös Etelä-Kuopion ja Länsi-Kuopion alueille.